

DE #1 *NEW YORK TIMES*-BESTSELLER

Liane Moriarty

Het geheim
van mijn man

‘Briljant. Dit boek leg je
onmogelijk naast je neer.’

– Sophie Hannah

Over het boek

Mijn lieve Cecilia, als je dit leest, ben ik er niet meer...

Stel je voor dat je man een brief aan je heeft geschreven, om te openen na zijn dood. Stel je voor dat die brief zijn diepste, meest donkere geheim bevat, die niet alleen het leven van jullie samen kan kapotmaken, maar ook dat van anderen. En stel je dan eens voor dat je deze brief toevallig vindt terwijl je man nog springlevend is.

Cecilia Fitzpatrick is een succesvolle zakenvrouw, staat voor iedereen klaar en is een toegewijde echtgenote en moeder. Maar die brief gaat alles veranderen, en niet alleen voor haarzelf.

Liane Moriarty heeft een pageturner geschreven die je aan het denken zet: over hoe goed je degenen van wie je houdt eigenlijk kent – en hoe goed je jezelf uiteindelijk kent...

‘Een ontroerend verhaal over de betekenis van liefde en over hoe het leven kan afhangen van een misverstand of een te haastig genomen besluit. *Het geheim van mijn man* is zo goed, dit kun je niet voor jezelf houden.’ – *USA Today*

Over de auteur

Liane Moriarty groeide op in Sydney als oudste van zes kinderen, onder wie jeugdboekenschrijfster Jaclyn Moriarty. Ze woont nog steeds in Sydney, met haar gezin. Na vier redelijk succesvolle romans verscheen Moriarty's vijfde roman eind 2013 in de VS. Binnen twee weken stond *Het geheim van mijn man* op #1 en bleef ruim een jaar in de bestsellerlijst staan. Wereldwijd zijn er inmiddels ruim 2 miljoen exemplaren van verkocht en het boek verschijnt in 36 landen.

Bezoek onze internetsite www.awbruna.nl voor informatie over onze boeken, volg [@AWBruna](https://twitter.com/AWBruna) op Twitter of bezoek onze Facebook-pagina [Facebook.com/AWBrunaUitgevers](https://www.facebook.com/AWBrunaUitgevers).

Liane Moriarty

Het geheim van
mijn man

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel
The Husband's Secret
Copyright © Liane Moriarty, 2013
Vertaling
Monique Eggermont
Omslagbeeld
© Getty Images
Omslagontwerp
b'IJ Barbara
© 2015 A.W. Bruna Uitgevers, Amsterdam

ISBN 978 90 229 6064 6
NUR 302

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet 1912 dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan Stichting Reprorecht (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

*Voor Adam, George en Anna.
En voor Amelia.*

Vergissen is menselijk, vergeven goddelijk.
Alexander Pope

Arme, arme Pandora. Zeus stuurt haar met een geheimzinnige, dichte pot weg om in het huwelijk te treden met Epimetheus, een niet bepaald snuggere man die ze zelfs nog nooit heeft ontmoet. Niemand vertelt Pandora iets over de pot. Niemand zegt haar dat ze die pot niet mag openmaken. Natuurlijk maakt ze de pot open. Wat moet ze anders? Hoe kon ze weten dat alle vreselijke ziekten die eruit vlogen een eeuwige plaag zouden zijn voor de mensheid, en dat alleen hoop erin achterbleef? Waarom zat er geen etiket met een waarschuwing op?

En toen zei iedereen: o, Pandora. Waar is je wilskracht? Er was gezegd dat je die doos niet mocht openmaken, nieuwsgierig aagje, kijk nu eens wat je met die typisch vrouwelijke, onverzadigbare nieuwsgierigheid van je hebt gedaan. Terwijl het nota bene een pot was, geen doos, en trouwens, hoe vaak moet ze nu nog zeggen dat niemand haar had verboden hem open te maken!

Maandag

1

Het kwam allemaal door de Berlijnse Muur.

Zonder de Berlijnse Muur zou Cecilia die brief nooit hebben gevonden, en had ze zich niet aan de keukentafel hoeven inhouden om hem open te scheuren.

De envelop was grijs, bedolven onder een dun laagje stof. De woorden op de voorkant waren geschreven met een krasserige blauwe pen, in een handschrift dat ze even goed kende als dat van haarzelf. Ze draaide hem om. Hij was dichtgeplakt met een vergeeld stukje plakband. Wanneer was hij geschreven? Hij voelde oud aan, alsof hij jaren geleden geschreven was, maar of dat waar was kon ze op geen enkele manier bewijzen.

Ze zou hem niet openmaken. Het was volkomen duidelijk dat ze hem niet zou openmaken. Ze kende niemand die zo vastberaden was als zij en ze had al besloten om de brief niet open te maken, ze hoefde er dus niet meer over na te denken.

Hoewel, als ze hem nu eens wel openmaakte, hoe erg zou dat dan eigenlijk zijn? Iedere andere vrouw zou het onmiddellijk gedaan hebben. Ze maakte in gedachten een lijstje van al haar vriendinnen en hoe die zouden reageren als ze hun die vraag aan de telefoon zou voorleggen.

Miriam Openheimer: Ja, hoor. Openmaken.

Erica Edgecliff: Wat twijfel je nog, meteen openmaken.

Angela Murphy: Ja, openmaken en dan aan mij voorlezen.

Sarah Sacks, het had geen zin om het aan Sarah te vragen omdat die nooit tot een besluit kon komen. Als Cecilia haar vroeg of ze koffie of thee wilde, bleef ze met een gefronst voorhoofd een volle minuut zwijgen terwijl ze de voors en tegens

afwoog voordat ze uiteindelijk zei: 'Koffie! Nee, wacht, thee!' Met deze vraag zou ze haar vast een beroerte bezorgen.

Mahalia Ramachandran: Niet doen. Het zou een enorm gebrek aan respect betekenen voor je echtgenoot. Je mag hem niet openmaken.

Mahalia met haar enorme bruine ogen was soms een tikje te veel van zichzelf overtuigd op het gebied van normen en waarden.

Cecilia liet de brief op de keukentafel liggen en ging water opzetten.

Die rottige Berlijnse Muur ook, en die Koude Oorlog, en wie het ook was geweest die ergens in de jaren veertig had zitten dubben wat hij moest doen met die ondankbare Duitsers; de kerel die plotseling met zijn vingers had geknipt en had uitgeroepen: 'Grote goedheid, ik weet het! We zetten een dikke grote muur om die rotzakken heen!'

Waarschijnlijk klonk hij niet als een Britse sergenteant-majoor.

Esther wist vast wel wie er met dat idee voor de Berlijnse Muur op de proppen was gekomen. Esther wist waarschijnlijk zijn geboortedatum. Het was natuurlijk een man geweest. Alleen een man kon zoiets wreeds bedenken: iets wat zo stompzinig en tegelijk zo afschuwelijk effectief was.

Was dat een seksistische gedachte?

Ze liet de waterkoker vollopen, zette hem aan en veegde de druppels op het aanrecht met een stuk keukenpapier weg tot hij glom.

Een van de moeders op school, die drie zoons had die net zo oud waren als Cecilia's drie dochters, had vorige week vlak voor de vergadering van de feestcommissie gezegd dat een opmerking van Cecilia 'een ietsepietsie seksistisch' was. Cecilia kon zich niet herinneren wat ze had gezegd, ze had alleen maar wat zitten dollen. Trouwens, mochten vrouwen dan de eerstvolgende tweeduizend jaar niet seksistisch doen, totdat de stand gelijkgetrokken was?

Misschien wás ze wel seksistisch.

Het water kookte. Ze slingerde een zakje earl grey in de pot rond en keek hoe de zwarte krullen zich als inkt door het water verspreidden. Er waren ergere dingen dan seksisme. Zoals je duim en wijsvinger tegen elkaar zetten als je 'ietsepietsie' zei.

Ze keek naar haar thee en slaakte een zucht. Een glas wijn zou nu wel lekker zijn, maar ze had alcohol afgezworen vanwege de vasten. Die duurde nog maar zes dagen. Ze had een fles dure shiraz klaarstaan voor eerste paasdag, dan kwamen er vijfendertig volwassenen en drieëntwintig kinderen lunchen, dus die fles zou ze dan wel nodig hebben. Al draaide ze natuurlijk haar hand niet om voor zoveel gasten. Ze ontving ze met Pasen, Moederdag, Vaderdag en Kerstmis. John-Paul had vijf jongere broers, allemaal getrouwd en allemaal hadden ze kinderen. Dus het was een drukke boel. Een goede planning, daar ging het om. Een zorgvuldige planning.

Ze nam haar thee mee naar de tafel. Waarom liet ze de wijn staan tijdens de vasten? Polly pakte het verstandiger aan. Die liet de aardbeienjam staan. Cecilia had Polly nooit meer dan een matige belangstelling zien opbrengen voor aardbeienjam, maar nu zag ze haar natuurlijk met een verlangende blik in de ijskast staren. De aantrekkingskracht van iets wat je niet mag hebben.

'Esther!' riep ze.

Esther zat in de kamer ernaast met haar zusje naar *The Biggest Loser* te kijken, met een enorme zak chips met *salt and vinegar*-smaak, die nog over was van de Australian Day-barbecue van maanden geleden. Cecilia wist niet waarom haar drie slanke dochters het zo leuk vonden om mensen met obesitas te zien zweten, huilen en hongeren. Het was niet zo dat ze daardoor gezonder gingen eten. Ze zou naar binnen moeten gaan om die zak chips af te pakken, maar ja, ze hadden die avond zonder morren allemaal hun gestoomde broccoli met zalm opgegeten, en ze had geen puf om een discussie aan te gaan.

Ze hoorde een bulderende stem op de televisie: 'Je krijgt niets voor niets!'

Dat was voor haar dochters niet verkeerd om te horen. Nie-

mand wist dat beter dan Cecilia! Maar toch, die lichte trek van walging op hun gladde, jonge gezicht stond haar niet aan. Ze lette er altijd zo goed op dat ze in het bijzijn van haar dochters nooit iets negatiefs zei over uiterlijk, al kon dat niet gezegd worden van haar vriendinnen. Laatst nog had Miriam Openheimer, op een toon die al hun beïnvloedbare dochters konden horen, luidkeels verkondigd: ‘Jemig, moet je die buik van me zien!’ waarbij ze haar huid tussen haar vingers kneep alsof het iets weerzinwekkends was. Fijn zo, Miriam, alsof onze dochters niet al duizend keer per dag de boodschap krijgen dat ze hun lichaam moeten haten.

Miriam kreeg inderdaad een dikke buik.

‘Esther!’ riep ze weer.

‘Wat is er?’ riep Esther terug op een geduldige, slachtofferachtige toon die, zo vermoedde Cecilia, weleens onbewust een imitatie van die van haar kon zijn.

‘Wie kwam er op het idee om de Berlijnse Muur te bouwen?’

‘Nou, ze weten vrijwel zeker dat dat Nikita Chroesjtsjov is geweest!’ antwoordde Esther onmiddellijk. Ze sprak de exotisch klinkende naam met veel genoegen uit, met een eigen interpretatie van een Russisch accent. ‘Hij was zoiets als de president van Rusland, alleen was hij de partijleider. Maar het had gekund dat...’

Haar zusjes reageerden onmiddellijk met hun gebruikelijke, onberispelijke voorkomendheid.

‘Kop dicht, Esther!’

‘Esther! Ik kan de tv niet verstaan!’

‘Dank je, schat!’ Cecilia nipte van haar thee en ging in gedachten terug naar de tijd dat Chroesjtsjov aan de macht was.

Nee, meneer Chroesjtsjov, u krijgt geen muur. Hij zal niet bewijzen dat het communisme effectief is. Dat wordt helemaal niets. Luister, ik ben het met u eens dat het kapitalisme niet zalmakend is! Ik kan u het afschrift van mijn laatste creditcard-afschrift laten zien. Maar u zult echt uw hersenen nog eens goed moeten laten kraken.

En dan zou Cecilia vijftig jaar later niet die brief hebben gevonden die haar zo... wat was het? Zo in verwarring bracht, dat was het.

Ze wilde graag goed geconcentreerd blijven. Ze was trots op haar concentratie. Haar dagelijks leven bestond uit duizend dingen – koriander halen, Isabel naar de kapper, wie gaat er dinsdag met Polly naar ballet als ik Esther naar logopedie moet brengen? – als stukjes van die vreselijk grote legpuzzels waar Isabel altijd urenlang mee bezig was. En toch wist Cecilia, die het geduld niet had voor legpuzzels, precies waar elk stukje van haar leven thuishoorde, en precies waar het paste.

En oké, misschien was het leven dat Cecilia leidde niet echt bijzonder of indrukwekkend: ze was schoolmoeder en part-time tupperwareconsulente. Geen actrice of wiskundige of... dichter in Vermont. (Cecilia was er onlangs achter gekomen dat Liz Brogan, met wie ze op de middelbare school had gezeten, inmiddels een bekroonde dichteres was die in Vermont woonde. Liz, die boterhammen met kaas en marmite at en altijd haar buskaart kwijt was. Het kostte Cecilia al haar wilskracht om zich daar niet aan te storen. Niet dat ze zelf poëzie wilde schrijven, maar toch. Je zou denken dat als er iemand was die een middelmatig leven had moeten leiden, het Liz Brogan geweest zou zijn.) Natuurlijk had Cecilia nooit de ambitie gehad om meer te bereiken dan een gewoon leven. Dit ben ik, echt zo'n moeder in een buitenwijk, op die gedachte betrapte ze zichzelf soms, alsof iemand haar ervan beschuldigde dat ze zich anders, beter voordeed.

Andere moeders zeiden dat ze zich overstelpt voelden, dat ze het al moeilijk vonden om zich op één ding te concentreren, en ze zeiden altijd: 'Hoe doe je dat toch allemaal, Cecilia?' Ze wist het antwoord niet. Ze begreep eigenlijk niet wat ze er zo moeilijk aan vonden.

Maar nu leek het om de een of andere reden alsof alles op het spel stond. Ze kon het niet beredeneren.

Misschien had het niets te maken met die brief. Misschien

was het iets hormonaals. Misschien zat ze in de ‘perimenopauze’, zoals dokter McArthur had geopperd. ‘O nee, dat zit ik niet!’ had Cecilia automatisch gezegd, alsof ze reageerde op een vriendelijke, grappig bedoelde belediging.

Misschien was dit zo’n vage angststoornis waar sommige vrouwen last van hadden. Andere vrouwen. Ze had angstige vrouwen altijd schattig gevonden. Lieve, angstige vrouwtjes zoals Sarah Sacks. Ze wilde hun een geruststellend klopje op hun met zorgen gevulde hoofd geven.

Als ze nou die brief openmaakte en zag dat hij niet belangrijk was, kon ze zich misschien weer concentreren. Ze moest aan de slag: twee manden met wasgoed dat ze moest opvouwen; drie dringende telefoontjes plegen; glutenvrije cake bakken voor de leden van de groep Project Schoolwebsite (met name voor Janine Davidson), die morgen bij elkaar zouden komen.

Er waren behalve de brief nog een paar dingen die haar zorgen baarden.

Het probleem seks, bijvoorbeeld. Dat speelde altijd ergens in haar achterhoofd.

Ze fronste haar wenkbrauwen en ging met haar handen over haar taille. Haar ‘schuine buikspieren’, volgens haar pilateslerares. Ach, dat probleem met seks deed er niet toe. Daar dacht ze niet echt aan. Ze weigerde erover na te denken. Het was van geen enkel belang.

Misschien was het waar dat ze zich al vanaf die ene ochtend in het jaar daarvoor bewust was van haar kwetsbaarheid, toen ze inzag dat een leven dat bestond uit koriander en wasgoed zomaar van het ene op het andere moment kon veranderen, dat de gewone gang van zaken kon verdwijnen en dat je ineens een vrouw was die op haar knieën lag met haar gezicht naar de hemel geheven, en dat er vrouwen op je af renden om te helpen, maar dat er anderen waren die hun hoofd afwendden zonder de woorden uit te spreken die ze voelden: ik wil hier niets mee te maken hebben.

Cecilia zag het voor de honderdste keer voor zich: hoe de

kleine Spiderman door de lucht vloog. Zij was een van de vrouwen die erop af renden. Tja, natuurlijk, ze wierp haar autoportier open, ook al wist ze dat ze niet echt iets kon doen. Het was niet haar school, niet haar wijk, niet haar gemeente. Geen van haar kinderen had ooit met dat jongetje gespeeld. Ze had nooit koffiegedronken met de vrouw die op haar knieën lag. Toevallig had ze aan de andere kant van het kruispunt voor het rode licht gestaan toen het gebeurde. Een jongetje van een jaar of vijf in een rood met blauw Spidermanpak stond aan de kant van de weg aan de hand van zijn moeder te wachten. Het was Kinderboekenweek. Daarom was het jongetje verkleed. Cecilia keek naar hem en dacht net: mmm, eigenlijk is Spiderman geen personage uit een boek, toen het jongetje om een onduidelijke reden de hand van zijn moeder losliet en de drukke weg op liep. Cecilia slaakte een gil. Ze herinnerde zich later dat ze ook instinctief met haar vuist op de claxon had geslagen.

Als Cecilia maar een paar seconden later was geweest, had ze het niet zien gebeuren. Tien minuten later en de dood van het jongetje had voor haar niet meer betekend dan een willekeurige verkeersomleiding. Nu was het een herinnering die er waarschijnlijk toe zou leiden dat haar kleinkinderen op een dag zouden zeggen: 'Houd mijn hand niet zo stijf vast, oma.'

Natuurlijk hadden kleine Spiderman en die brief niets met elkaar te maken.

Alleen moest ze op de vreemdste momenten ineens aan hem denken.

Cecilia duwde de brief met haar vingertop over de tafel en pakte Esthers bibliotheekboek op: *The Rise and Fall of the Berlin Wall*.

De Berlijnse Muur dus. Geweldig.

Die ochtend aan het ontbijt had ze voor het eerst geweten dat de Berlijnse Muur een belangrijk deel van haar leven was geworden.

Alleen Cecilia en Esther hadden aan de keukentafel gezeten.

John-Paul was tot zaterdag in Chicago, en Isabel en Polly sliepen nog.

Cecilia ging 's ochtends meestal niet zitten. Ze at altijd staand aan de ontbijtbar terwijl ze de lunchboxen klaarmaakte, de tupperwarebestellingen op haar iPad doornam, de vaatwasser uitruimde, klanten sms'te over party's en dat soort dingen. Het kwam maar zelden voor dat ze even alleen kon zijn met haar lieve, excentrieke middelste dochter, dus ging ze aan tafel zitten met haar muesli terwijl Esther zich door een kom gepofte rijst heen werkte, en wachtte.

Dat had ze geleerd in de omgang met haar dochters. Niets zeggen. Geen vragen stellen. Hun de tijd geven, dan kwamen ze uiteindelijk zelf wel op de proppen met wat hen bezighield. Het was net als vissen. Je had er tijd en geduld voor nodig. (Althans, dat wist ze van horen zeggen. Cecilia zou nog liever spijkers in haar hoofd slaan dan gaan vissen.)

Stilzwijgen lag niet in haar aard. Cecilia was spraakzaam. 'Kun jij nooit eens je kaken op elkaar houden?' had een ex-vriendje ooit tegen haar gezegd. Als ze zenuwachtig was praatte ze aan een stuk door. Dat ex-vriendje moest haar zenuwachtig hebben gemaakt. Alhoewel, als ze vrolijk was praatte ze ook de hele tijd.

Maar die ochtend had ze niets gezegd. Ze at, en wachtte, en ja hoor, Esther begon te praten.

'Mam,' zei ze met haar hese stemgeluid en haar lichte slis. 'Wist jij dat er mensen over de Berlijnse Muur zijn gevlucht in een zelfgemaakte luchtballon?'

'Dat wist ik niet,' zei Cecilia, al had ze het kunnen weten.

Vaarwel *Titanic*, hallo Berlijnse Muur, dacht ze bij zichzelf.

Ze had liever gehad dat Esther haar iets had verteld over hoe ze zich op dat moment voelde, eventuele zorgen die ze had op school, haar vriendinnen, vragen over seks, maar nee, zij wilde het over de Berlijnse Muur hebben.

Al vanaf haar derde had Esther dat soort interesses, of liever gezegd, obsessies. Eerst waren het dinosauriërs. Natuurlijk

hebben veel kinderen belangstelling voor dinosauriërs, maar die van Esther was eerlijk gezegd nogal uitputtend en ook een beetje merkwaardig. Ze had nergens anders belangstelling voor. Ze tekende dino's, ze speelde met dino's, ze verkleedde zich als een dino. 'Ik ben Esther niet,' zei ze dan. 'Ik ben T-rex.' Elk verhaaltje voor het slapengaan moest over dino's gaan. Elk gesprek moest te maken hebben met dino's. Het was maar goed dat John-Paul ze ook boeiend vond, want Cecilia kreeg er na vijf minuten al genoeg van. (Ze waren uitgestorven! Ze zeiden niets!) John-Paul nam Esther mee naar het museum. Hij bracht boeken voor haar mee. Hij kon uren met haar praten over herbivoren en carnivoren.

Sindsdien had Esther interesse getoond voor meerdere onderwerpen, van achtbanen tot reuzenpadden. Onlangs nog was het de *Titanic* geweest. Nu ze tien was, was ze oud genoeg om zelf op onderzoek te gaan in de bibliotheek en op internet, en Cecilia verbaasde zich over de informatie die ze had verzameld. Welke tienjarige las in bed geschiedenisboeken die zo groot en dik waren dat ze ze amper vast kon houden?

'Stimuleer het!' zeiden haar onderwijzers, maar soms maakte Cecilia zich zorgen. Dan was ze bang dat Esther misschien een tikje autistisch was of op zijn minst last had van iets wat in het autistisch spectrum viel. Cecilia's moeder had gelachen toen ze haar bezorgdheid had uitgesproken. 'Maar Esther is precies zoals jij vroeger was!' zei ze. Dat was niet waar. Je verzameling barbiepoppen in perfecte staat houden was iets heel anders.

'Ik heb zelfs nog een stukje van de Berlijnse Muur,' had Cecilia die ochtend tegen Esther gezegd toen ze zich dat ineens herinnerde, en het was lonend geweest om Esthers blik te zien oplichten. 'Ik ben vlak na de val van de Muur in Duitsland geweest.'

'Mag ik het zien?' vroeg Esther.

'Je mag het hebben, schat.'

Sieraden en kleren voor Isabel en Polly. Een stukje van de Berlijnse Muur voor Esther.

Cecilia had in 1989 op haar twintigste zes weken door Europa gereisd met haar vriendin Sarah Sacks, een paar maanden nadat was meegedeeld dat de Muur omvergehaald zou worden. (Sarahs befaamde besluiteloosheid in combinatie met Cecilia's befaamde besluitvaardigheid maakte hen tot ideale reisgenoten. Er viel geen onvertogen woord.)

Toen ze in Berlijn waren, troffen ze daar rijen toeristen bij de Muur die probeerden een stukje mee te nemen als souvenir, waarvoor ze sleutels, keien en alles wat ze maar konden vinden gebruikten. De Muur was als het gigantische karkas van een draak die ooit de stad had geterroriseerd, en de toeristen waren de kraaien die de restanten wegpikten.

Zonder goed gereedschap was het vrijwel onmogelijk om er een stukje af te breken, dus besloten Cecilia en Sarah (nou ja, Cecilia besloot het) om een stukje te kopen van de ondernemende lokale bewoners die kleden hadden uitgespreid waarop ze van alles te koop aanboden. Het kapitalisme had werkelijk gezegevierd. Je kon alles kopen, van grijze brokjes steen ter grootte van een stuiterbal tot enorme keien, compleet met graffiti.

Cecilia kon zich niet herinneren hoeveel ze had betaald voor het stukje grijze steen dat eruitzag alsof het uit een willekeurige voortuin afkomstig had kunnen zijn. 'Waarschijnlijk komt het daar ook vandaan,' zei Sarah toen ze die avond de trein in Berlijn pakten, en ze hadden gelachen om hun eigen onnozelheid, maar ze hadden in elk geval wel het gevoel gehad dat ze een historisch moment beleefden. Cecilia had het brokje steen in een papieren zak gestopt waarop ze had geschreven: *Mijn stukje Berlijnse muur*, en toen ze terugkwam in Australië had ze het in een doos gestopt, samen met alle andere souvenirs die ze had verzameld: bierviltjes, treinkaartjes, menukaarten, buitenlandse munten, hotelsleutels.

Cecilia wilde nu dat ze zich meer op de Muur had geconcentreerd, meer foto's had genomen, meer anekdotes had verzameld die ze aan Esther had kunnen vertellen. Wat haar eigen-

lijk nog het meest bijstond van dat reisje naar Berlijn was dat ze met een knappe Duitse jongen met bruin haar had gezoend in een nachtclub. Hij haalde steeds ijsblokjes uit zijn glas en liet die over haar sleutelbeen glijden, wat toen ontzettend sensueel was, maar wat haar nu een onhygiënisch en plakkerig gedoe leek.

Was ze maar zo'n nieuwsgierig, politiek bewust meisje geweest dat in gesprek was gegaan met de plaatselijke bevolking over hoe het was om in de schaduw van de Muur te leven. Het enige wat ze nu aan haar dochter kon vertellen waren verhalen over zoenen en ijsblokjes. Isabel en Polly zouden het natuurlijk geweldig vinden om over zoenen en ijsblokjes te horen. Polly in elk geval, want Isabel had nu misschien de leeftijd bereikt waarop ze het idee dat haar moeder met iemand zoende walgelijk vond.

Cecilia zette *stukje Berlijnse Muur voor E zoeken* op haar to-dolijst voor die dag. Er stonden vierentwintig dingen op, ze gebruikte er een iPhone-app voor, en die middag ging ze om twee uur naar de zolder om het stukje Berlijnse Muur te zoeken.

Zolder was misschien een te groot woord voor de opslagruimte onder het dak. Om er te komen moest je een ladder uit het plafond omlaag trekken.

Toen ze boven was, moest ze gebukt lopen om haar hoofd niet te stoten. John-Paul weigerde om daar te komen. Hij had vreselijk veel last van claustrofobie en hij liep elke dag zes trappen naar zijn kantoor zodat hij niet met de lift hoefde. De arme man had regelmatig nachtmerries waarin hij opgesloten zat in een kamer waarin de muren op hem afkwamen. 'De muren!' riep hij dan vlak voor hij wakker werd, bezweet en met een wilde blik in zijn ogen. 'Kan het zijn dat je als kind in een kast bent opgesloten?' had Cecilia hem een keer gevraagd (niet dat ze zijn moeder daartoe in staat achtte), maar hij had gezegd dat hij vrijwel zeker wist dat dat niet was gebeurd. 'John-Paul had als kleine jongen nooit nachtmerries,' had zijn moeder tegen Cecilia gezegd toen ze haar ernaar had gevraagd. 'Hij sliep

altijd als een roos. Misschien geef je hem laat op de avond vet eten?’ Cecilia was inmiddels gewend aan de nachtmerries.

Het zoldertje was klein en stond stampvol, maar natuurlijk was alles keurig geordend. De afgelopen paar jaar leek efficiënt het juiste woord om Cecilia’s persoonlijkheid te beschrijven. Het was alsof ze een soort beroemdheid was die maar met één ding naam had gemaakt. Opvallend was dat haar efficiëntie, nadat haar familieleden en vrienden er opmerkingen over maakten en haar ermee plaagden, leek te bestendigen, zodat haar leven nu extreem goed geordend was, alsof het moederschap een sport was en zij een topatlete. Het was alsof ze dacht: hoever kan ik dit doorvoeren? Wat kan ik nog meer in mijn leven doen zonder de controle te verliezen?

En daarom hadden anderen, zoals haar zusje Bridget, kamers vol stoffige troep, terwijl bij Cecilia op zolder stapels witte plastic dozen met een duidelijk etiket stonden. Het enige wat niet helemaal Cecilia-achtig leek, was de toren van schoendozen in de hoek. Die waren van John-Paul. Hij bewaarde de financiële administratie van elk jaar in een schoendoos. Het was iets wat hij al jaren deed voordat hij Cecilia ontmoette. Hij was trots op zijn schoendozen, daarom lukte het haar zich te beheersen en niet te zeggen dat een archiefkast een veel effectievere manier van opbergen was.

Dankzij haar gelabelde opslagdozen vond ze het stukje Berlijnse Muur vrijwel meteen. Ze haalde het deksel van de doos waarop stond *Cecilia: Reizen/Souvenirs. 1985-1990* en daar was het, in de verschoten bruine zak. Haar stukje geschiedenis. Ze haalde het brokje steen (cement?) eruit en hield het in haar hand. Het was nog kleiner dan ze zich herinnerde. Het zag er niet bepaald indrukwekkend uit, maar hopelijk was het genoeg om Esther een van haar zeldzame, scheve lachjes te ontlokken. Je moest heel wat doen voor zo’n lachje van Esther.

Daarna liet Cecilia zich afleiden (jawel, ze presteerde elke dag een heleboel, maar ze was geen machine, soms verbeuzelde ze wat tijd) door in de doos te snuffelen, en ze lachte om de foto

van haarzelf met de Duitse jongen die met dat ijsklontje bezig was. Hij was, net als dat stukje Berlijnse Muur, lang niet zo indrukwekkend als ze zich herinnerde. Toen werd ze uit het verleden opgeschrikt door de vaste telefoon, en omdat ze te snel opstond stootte ze haar hoofd pijnlijk tegen het plafond. Die muren ook! Ze vloekte, wankelde naar achter en stootte met haar elleboog tegen de toren van schoenendozen van John-Paul.

Minstens drie dozen vielen om, wat een minilawine van papier veroorzaakte. Dat was precies de reden waarom je dat spul beter niet in schoenendozen kon bewaren.

Cecilia vloekte nog eens en wreef over haar hoofd, dat echt pijn deed. Ze keek naar de schoenendozen en zag aan de bonnen dat ze allemaal uit de jaren tachtig afkomstig waren. Ze was bezig de stapel bonnen weer in een van de dozen te stoppen, toen haar oog op haar eigen naam viel die op een witte kantoorenvlop stond.

Ze pakte hem op en zag dat het John-Pauls handschrift was.

Er stond:

Voor mijn vrouw, Cecilia Fitzpatrick

Alleen openen na mijn dood

Ze lachte hardop en hield toen ineens op, alsof ze op een feestje had gelachen om iets wat iemand had gezegd, tot ze ineens beseftte dat het geen grap was, maar iets heel ernstigs.

Ze las het nog eens: *Voor mijn vrouw, Cecilia Fitzpatrick* en merkwaardig genoeg voelde ze dat ze rood werd, alsof ze zich schaamde. Voor hem of voor haar? Ze wist het niet zeker. Ze had het gevoel dat ze op iets beschamends was gestuit, alsof ze hem masturberend in de douche had aangetroffen. (Miriam Openheimer had Doug een keer betrapt toen hij onder de douche masturbeerde. Het was alleen afgrijselijk dat ze dat allemaal wisten, maar toen Miriam aan haar tweede glas champagne zat rolden de geheimen gewoon uit haar mond, en toen ze dat eenmaal wisten konden ze het met geen mogelijkheid meer vergeten.)